

ఆဝధ్రజ్యోతి సాహిత్య వేదిక

తెలంగాణ ఉద్యమ కథల పోటి

1995 నుంచి ప్రారంభమ్లె 2014 దాకా సాగిన మలిదశ తెలంగాణ ఉద్యమం పరిణామాలు, మలుపులు, ప్రజల పోరాట రూపాలు, వలసవాదుల అణచివేత, వనరుల దోపిడీ, ఉపాధి అవకాశాల ఆక్రమణ మొదలైనవి మానవ సంబంధాలలో, కుటుంబ సంబంధాలలో తెచ్చిన పరిణామాలు, రాష్ట్రసాధన్మకె బలి దానాలు, జేఏసీలు, తెలంగాణ ధూంధాం మొదలైన సమస్త కోణాలను చిత్రించే కథలకు ఆహ్ానం. కథ పుస్తక అచ్చులో 16 పేజీలకు మించరాదు. స్వానిక జిల్లా భాషలోనే రాయాలి. పేజీకి ఒకవైపునే రాయాలి. డిటిపి పంపినట్లయితే అనుఫాంట్లోగాని యూనికోడ్లోగాని, పిడిఎఫ్, ఓపెన్ఫైల్ పంపుతూ ట్రింట్ కాపీ కూడా పంపాలి. చేరాల్సిన ఆఖరు తేదీ జులై 30. చిరునామా: తెలంగాణ రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్వ వేదిక, బి.ఎస్.రాములు, 201, సులేఖ గోలైన్ టవర్స్, 2-2-186/53/5, రామకృష్ణనగర్, బాగ్అంబర్పేట్, హైదరాబాద్-500013. ఫోన్ 8331966987.

- బి.ఎస్. రాములు

'నది పలికిన వాక్యం' ఆవిష్కరణ

విలాసాగరం రవీందర్ కవిత్వం 'నది పలికిన వాక్యం' ఆవిష్కరణ కరీంనగర్ తెలంగాణ రచయితల వేదిక ఆధ్వర్యంలో జూన్ 26, 2016 ఉదయం 10గంటలకు కరీంనగర్ (పెస్ భవన్లో జరుగుతుంది. డా.నలిమెల భాస్కర్ ముఖ్య అతిథిగా పాలొంటారు. కవితా సంపుటిని శిలాలోలిత ఆవిష్కరిస్తారు. కాంచనపల్లి, జూకంటి జగన్నాథం, అన్నవరం దేవేందర్, గాజోజు నాగభూషణం, ఎం. నారాయణ శర్మ, అన్యర్ తదితరులు హాజరవుతారు. - కూకట్ల తిరుపతి

సామాజిక కథ, కవితల పోటీ

విశాఖ సంస్కృతి మాస పత్రిక 4వ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా కథలు, కవితల పోటీని నిర్వహిస్తున్నాం. సామాజిక చైతన్యం కోరే కవులు, రచయితలు పోటీలో పాల్చొనాలని కోరుతున్నాం. కథ రాతలో 4 అరఠావులకు, డిటీపీలో 3ేపేజీలకు మించరాదు. రచనపై రచయిత పేరు, చిరునామా, సెల్ నంబరు ఉండరాదు. హామీ పుతం మీద మ్మాతమే రాయాలి. బహుమతి పొందిన కథల్పి 'విశాఖ సంస్కృతి' మాసప్పతికలో స్రామరిస్తాం. విశాఖపట్నంలో 2016 ఆగసు 13వ తేదీన నిర్వహించే వార్షికోత్సవ సభలో బహుమతి (పదానం ఉంటుంది. రచనలు చేరాల్సిన ఆఖరు తేదీ 30.06.2016. చిరునామా: అడపా రామకృష్ణ, డోర్నెం.43-21-21, వెంకటరాజునగర్, విశాఖపట్నం-530016. ఫోన్: 9505269091

- అడపా రామకృష్ణ

'మిగ్గు' కవిత్వ సంపుటి ఆవిష్కరణ

పొన్నాల బాలయ్య కవిత్వ సంపుటి 'మిగ్గు' ఆవిష్కరణ సభ జూన్ 26, 2016 ఆదివారం సాయంత్రం 5.30ని.లకు రవీంద్ర భారతి మినీహాల్లో జరుగుతుంది. కవిత్వ సంపుటిని వరవరరావు ఆవిష్కరిస్తారు. నందిని సిధారెడ్డి అధ్యక్షత వహిస్తారు. దేశపతి శ్రీనివాస్, జూపాక సుభద్ర, గుండెడప్పు కనకయ్య, పసునూరి రవీందర్, తైదల అంజయ్య సభలో పాల్తొంటారు.

- తెలంగాణ రచయితల సంఘం

శిలపరశెట్టి కవితా పురస్కారం

గత ఆరేఖ్లగా ఇస్తున్న ప్రతిష్టాత్మక శిలపరశెట్టి రాములు నాయుడు 7వ సార్మక పురస్కారం కోసం రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల నుంచి 2015లో ప్రచురితమ్మైన కవితా సంపుటాలు పంపవచ్చు. ఉత్తమ కవితా సంపుటికి 3ివేల రూపాయల నగదు, ప్రశంసాప్రతంతో కవికి సన్మానం ఉంటుంది. జూన్ 30, 2016లోగా 3 స్థాపతులు మాధవీ సనారా, 14-18-1, కామాక్టి కోవెల వీధి, నిదానం దొడ్డి, అనకాపల్లి-531002కు పంపాలి. ఫోన్: 9440103134

- మాదవీ సనారా

గమనిక: జూన్ 13 'వివిధ'లో వచ్చిన కాశీభట్ల వేణుగోపాల్ కవితలో 'ద్వ్యర్థి' అనే పదం పొరపాటున 'ద్వర్డి'గా ప్రచురితమ్మెంది. గమనించగలరు.

ఇరుదరుల్పి కలిపే నది వాడు--ఆ దరి భౌగోళికం వేరు రూపు రేఖా విలాసాలు వేరు, భయ్మభాంత ఉత్పాతాలు వేరు; విరిగిన చేతులు కాళ్ళ ఉన్నలనాల, ఉల్కాపాతాల విలాపాలు వేరు, వళ్ళు చీరటాలు వేరు రాత్రుళ్ళని ముక్కలు ముక్కలుగా తుంచి

టీలో ముంచి తినటాలు వేరు వెర్రి కోరికల మిడిమిడి జ్ఞానాల విడని మంచు తెరల బరిసె దీసి అడవి పంది మీద విసరటం వేరు ಮಗತಲ್8 ಜಾರಟಾಲು ವೆರು, ದಿಗಜಾರಟಾಲು ವೆರು కోడిపిల్ల కాళ్ళకు చుట్టుకున్న వెంట్రుకల చిక్కులు వేరు ವಿರುಮುವ್ವಲ[°] ಎದ್ದುಲ ಪಟ್ಟಳ್ಳ ದಾರಿತರಗಟಾಲು ವೆರು ఆ దరి సౌందర్యం వేరు, నాగరికం వేరు లోలోతుల సమ్ముదపు జలాల మునుగుళ్ళు వేరు మైదానాల నీలిమల పైరగాలుల పరవశాలు వేరు, రాయీ రప్పల అటవీ ప్రాంతాలు అనూహ్య

తేమకని ఒక రాతిగాలి అన్పింటినీ కోసుకుంటూ అలా ఆదిమ స్వరూపంతో నృత్యం చేయటం వేరు సమస్త జంతుజాలం ఘోషిస్తూ వెరిగా వీరవిహారపు సంచారాలు వేరు ఆ కొండ శిఖరం మీంచి రాశ్సు అలా పురాకృత శాపంలా దొర్లటాలు వేరు, అణగారని కోరికల ఆదితత్వమేదో భల్వాకంలా భౌగోళిక దేహంలో సంచరించటాలు వేరు కఠినత్వం - కార్పణ్యం -దూరదూరంగా జరుగుతున్న ధాత్రీ వక్షస్థలపు శిఖరాల చరిత్ర వేరు--అయోమయంగా కదులుతున్న వేల రాతి తెరల్సి తొలగించలేని చేతుల నిస్సహాయత వేరు మందలు మందలుగా పరుగెడుతున్న ఆవుల గేదెల ఎనుముల వెర్రి తీవ్రతల దుమ్మూ దూళీ వేరు,

కోటి సంవత్సరాల ప్రయాణాల ప్రాథమిక ప్రాయోప దేని సౌందర్యమూ, దేని మొరటుతనమూ మునివేళ్ళ ముల్లుల తీపులూ దానివే రెండు దరుల్పి కలుపుతూ ఒక సంగీతపు జల సతతం పారే చలనశీల శీతలత్వాల నది బాల్యపు నది నదిదెప్పుడూ బాల్యపు దశే అతులిత అమోఘ ఆశ్చార్యానంద తూలికల మాలికల మంత్రనగరుల మోహమే తరలి, తరలి, తరగలించడం, తుళ్ళిపడటం కెరలించటం - రాళ్ళను సాలగ్రామాలుగా మలచటం నది స్వభావం. కాఠిన్య కార్పణ్యాలు అసూయా ద్వేషాలు అమానవీయాలు అన్నీ నదీగర్భంలో కలిసిపోయి అమృత తుల్వమయిపోతాయి

వాటికొక ఉనికినీ, శాశ్వతత్వాన్ని ప్రసాదించటమొక్కటే గాదు అలా గాల్తోకి లేస్తుంది, ఇంద్రదనుస్సుకి రెక్కలొచ్చినట్లు సర్వాన్ని సమారోహానికి సమరారోహణకి సిదం చేస్తుంది రెండు దరుల్పే కాదు అన్నింటినీ కలుపుతూ ప్రాణడ్రతిష్ణ చేస్తూ ద్రవహిస్తుంది దరులకొక బాహిర భావ సౌందర్యాన్ని ప్రసాదిస్తుంగ కన్నీటి గాథల్ని, కష్ట కాలాల్సి, కార్మూరు వారి పొలాల్సి అలామగ్నం చేసుకుంటూ ద్రవీభూత మనస్సులా కదులుతుంది జన్మించాల్సింది జన్మిస్తుంది మరణించాల్సింది మరణిస్తుంది రాతిపేగులలా జరజరా జఠరాగ్నిలా కదులుతాయి రాయలసీమలూ, తెలంగాణలూ సీమాంద్రలూ కళింగాంద్రలూ అలా రాతి స్పానం చేస్తాయి. చుక్క చుక్కగా నది కదులుతుంది బ్యాలపు నది కదులుతుంది ■ ಕಿವ್ ರಿಡ್ಡಿ

రాత్రి నుంచి పవలును విడదీయలేని బాల్యం నది

హాల తరఫున చరిత్రకారులు వచ్చేవరకూ వేటచరిత్ర ఎప్పుడూ వేట \mathbf{Q} \mathbf{Q} ತెలుగు సాహిత్యంలో అటు సింహాలూ ఇటు వేటగాళ్ల చర్మితల్ని కూడా హైనాలే ರಾಸ್ತುನ್ನಾಯ. ಘಾನಾಲಂಟೆ ನಾ ఉದ್ದೆಕಂ ಇಟಿವರಿ ತಲುಗು ಕಥಕುಲು. ಘಾನಾಲಕಿ ಅಂಟ గట్టే నీచ్ గుణాల్ని వీరికి ఆపాదించటం లేదు నేను. వారు ఇరుపక్షాలతోనూ సంబం ధంలేని థర్డ్ప్రార్టీలని చెబుతున్నాను. హైనాకు అటు వేటగాడితోనూ, ఇటు సింహంతోనూ సంబంధం ఉండదు. వేట ఫలితం మాత్రం కావాలి. ఈ కథకులు కూడా అటు పీడకులు, ఇటు పీడితుల గురించి లోతైన అవగాహన లేకున్నా కేవలం వార్తలకెక్కిన సంఘటనల నుంచి కథలు పిండుతున్నారు.

అమోమయపు దారులు వేరు

ఎగుడుదిగుడు ఎత్తు పల్లాల ముళ్ళ పొదలు

నగ్న సౌందర్యాలు వేరు

ధిక్కారపు రంగుల స్పానాల

తెరపక్కకు లాగి రంగస్టలం మీద

నృత్య వీరభ్యద విజయాలు వేరు--

ఈ దరి సౌందర్యం వేరు

ఇది మరీ బ్రాడ్ జనరలైజేషన్ అనిపిస్తే క్షమార్పుణ్ని. నన్ను నేను కథకుడిగానే చూసుకుంటాను. తెలుగులో నేను ప్రేమించే కథకులూ ఉన్నారు. కానీ ఈమధ్య తెలుగు కథకు మరీ గ్రాండ్ థీమ్స్ కావాల్స్ట్రిస్మన్నాయి. మామూలు మనుషుల్ని జీవిత పరిధిలో తాకే అనుభవాలు కాదు; రాష్ట్రాన్స్తో దేశాన్స్తో కుదిపే విషయాలైతేనే కథకుల పెన్నులు కదులుతున్నాయి. నిర్బయ కేస్తో, భూసేకరణో, బీఫ్ గొడవో, చివ రికి చెన్నై వరదలో... ఇలాంటి సంఘటనల కోసం వెతుక్కుంటున్నాయి. పేపర్హూ,

ఈ కొవ్వొత్తి ఉద్యమకారుల్లాంటి వారేనని నాకపిస్తుంది. వారి స్పందన తాత్కాలిక భావోదేంగాలపై ఆధారపడినది. భావోదేంగానికి ఇంధనం భావోదేంగమే. దానికి కార ణాలతో, మూలాలతో నిమిత్తం లేదు. ఆరేదాకా మండాలి, అంతే. అయితే సమస్వ మూలాల్లోకి వెళ్లే ప్రయత్నం చేస్తే భావోద్వేగం కాదు, నిర్మాణాత్మకమైన వివేచన ఉంటుంది. అలాంటి వివేచన నప్పే డ్రక్రియ వ్యాసం. కానీ వ్యాస డ్రక్రియకు ఇక్కడ ఆదరణ లేదు. తెలుగులో రాసేవాళ్లకీ చదివేవాళ్లకీ (నిజానికి ఇప్పుడీ రెండూ వేర్వేరు వర్తాలు కూడా కాదు) కావాల్సింది నిలిచి వెలిగే కాగడాలు కాదు, రాజుకున్నంత త్వర గానూ చల్లారిపోయే అగ్గిపుల్లలు. అందుకే కథ వైపు వస్తున్నారనుకుంటున్నాను.

మనకు సంఘటనాత్మక/ [ప్రాసంగిక కవిత్వం ఎప్పుడూ ఉంది. కొన్ని సందర్భాల్లో అది ఉద్యమాలకు ఊతంగానూ నిలిచింది. నినాదాలు, పాటలతో పాటు తన వంతు సాయం చేసింది. సంఘటనలకు కదిలి రాసిన (శీశ్రీ 'గర్జించు రష్యా' లాంటి కవిత్వం ఏకాంతంలో పెదాల వెనుక చదవాల్సింది కాదు. ఆ సంఘటనలకు మ్రత్మికియగా కదిలే సమూహాల మధ్య నిల్చొని ఎలుగెత్తి చదవాల్సిన కవిత్వం. కానీ ఇటువంటి సందర్భాల్లో కథకు స్వానముందా? అదీగాక, గత రెండుమూడు దశాబ్దాలుగా తెలుగు నేలను ఊగించిన ఉద్యమాలన్నీ ప్రస్తుతం సాఫల్యానికో, వైఫల్యానికో, ప్రతికూల

మనవి కాని సామాజిక ఐడెంటిటీలను సహానుభూతితో దగ్గరగా పరిశీలించి కొంత మేరకు అర్థం చేసుకోగలం. కానీ ఎంత లోతుకెళ్లినా జన్మతః ఆ ఐడెంటిటీని మోస్తు న్నవాడిలాగా దాన్ని పూర్తిగా ఆవాహన చేసుకోగలమా? పీడితపక్షం వహించటం ఎప్పుడూ ఆదర్శమే. కానీ 'పాపం పీడి తులూ' అన్న మన ఉదాత్తమైన సానుభూతే వాళ్లకు మంచి చేయదుగా.

న్యూస్ఛానెల్స్తూ ఫ్రాలో కాని వారికి కూడా ఈ కథలు చదివితే సమకాలీన సమా జంలో బర్పింగ్ ఇష్యూస్ ఏంటో అర్ధమవుతాయి. తెలుగు సినిమాల గురించి కూడా ఎవరూ 'దేని మీద తీశారూ?' అని అడగటేదు, కానీ ఈ కథలు మాత్రం 'దేని మీద రాశారూ' అని అడిగితే జవాబులొచ్చేట్నగా ఉంటున్నాయి. ఆ జవాబులు కూడా 'ఏపీలో భూసేకరణ మీద', 'నిర్భయ కేసు మీద', 'రోహీత్ ఆత్రహత్య మీద' ఇలా ప్రతికల పతాక శీర్షికల్పి తలపిస్తున్నాయి.

ఇలాంటివి రాసేవాళ్లు ఏ ధైర్యంతో రాస్తున్నారా అని ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. జీవి తంలో కులపరంగా ఏ వివక్షా ఎదుర్కోని నన్ను కూర్పోపెట్టి దళిత కథ రాసేయ మంటే రాయలేను. సొంతానికి భూమి ఉండటం అంటే ఏంటో తెలీని నన్ను భూమి పోగొటుకోవటం గురించి కథ రాసేయమంటే రాయలేను. ఈ మాటంటే ఒక ఎదురు వాదన చేయవచ్చు. జంతువులకు లేనిదీ మనుషులకు ఉన్నదీ ఒక లక్షణం సహాను భూతి, అవతలివాళ్ల స్వానంలో మనల్పి నిలబెట్టుకొని ఆలోచించగలగటం. ఈ సహా నుభూతి తోనే పీడితుల సమస్యల్ని [గహించి రాస్తున్నామని ఈమాదిరి రచయితలు వాదించవచ్చు. మరో వాదన కూడా చేయవచ్చు. అదేమిటంటే స్థపతి మనిషిలోనూ రకరకాల వ్యక్తిత్యాంశలు ఉంటాయి. కొన్ని అణచివేయబడి, మరికొన్ని వ్యక్తమవుతూ ఉంటాయి. ఒకే మనిషిలో అమిత కరుణాత్మకమైన, అత్యంత క్రూరమైన అంశలు ఉండి సందర్భాన్ని బట్టి బైటపడటం, పడకపోవటం జరుగుతుంది. ఆ మనిషి రచ యిత ఐతే తనలోని వేర్వేరు అంశలకే తీక్షణత దట్టించి వేర్వేరు ప్రాతల్ని సృష్టించగ లుగుతాడు. హామ్లెట్ నుంచి షైలాక్ దాకా అందరూ షేక్స్పియర్లోనే ఉండుంటారు. ಅಯಿತ ಇಲ್ ಬರ್ರ್ನಿಂಗ್ ಇಮ್ಸ್ಪ್ರಾಶ್ನಿ ಕಥಲುಗ್ ಮಲಿವೆ ರವಯಿತಲಕಿ ಈ ಸುಗುಣಾಲ್ಸ್ಟಿ ಆವಾ దించలేను. కారణం చెప్తాను. నాలోంచే ఒక హంతకుడ్పి, ఆదర్శవాదిని పాత్రలుగా సృష్టించగలను. కానీ ఒక దళితుడ్పి, పత్తి రైతునీ సృష్టించలేను. ఎందుకంటే మొద టివి వ్యక్తిత్యాంశలు, రెండోవి సామాజిక ఐడెంటిటీలు. మనవి కాని సామాజిక ఐడెం టిటీలను సహానుభూతితో దగ్గరగా పరిశీలించి కొంతమేరకు అర్ధం చేసుకోగలం. కానీ ఎంత లోతుకెళ్లినా జన్మతః ఆ ఐడెంటిటీని మోస్తున్నవాడిలాగా దాన్ని పూర్తిగా ఆవా హన చేసుకోగలమా? (చేసుకోగలమూ అనేవాళ్లు మనిషి లోతుల్ని తక్కువ అంచనా వేస్తున్నారనైనా అనుకోవాలి, లేదా మనిషి వరపరమైన సానమే అతని లోతులన్నిం టినీ నిర్మారిస్తుందనే మార్క్రిస్టులనైనా అనుకోవాలి). వివక్ష లోతూ విస్తారమూ తెలీని రచయితలు పైపై పరిశీలనలతో రాస్తే దాని తీ్రవతను తేలికచేసినవాళ్లవుతారు. సమ స్వకు చేటు చేసినవారవుతారు. పీడితపక్షం వహించటం ఎప్పుడూ ఆదర్శమే. కానీ 'పాపం పీడితులూ' అన్న మన ఉదాత్తమైన సానుభూతే వాళ్లకు మంచి చేయదుగా. ఇలాంటి కథలు ఎక్కువగా ఇంటర్నెట్ ప్రతికల్తో, సోషల్ మీడియాలో మసలుకునే రచయితల నుంచే రావటం యాద్పచ్చికం కాదు. మనం ప్రస్తుతం సమాచార కుమ్మరింపుతో ఉక్కిరిబిక్కిరవుతున్న స్రపంచంలో ఉన్నాం. సోషల్ మీడియాలో సమాచారంతో పాటు దానిపై అభ్మిపాయాలూ వెల్లువలా వచ్చిపడుతూంటాయి అటోయిటో తేల్పుకొమ్మనే విభజనలుంటాయి, నలుపూ తెలుపుల వైపు నెట్టివేతలుం టాయి. ఈ వర్సువల్ అవాస్తవికతలో అందరితో పాటూ రచయితలూ కొట్టుకుపోతు న్నారు. నిర్బయ ఘటన తర్వాత అంతకన్నా దారుణమైన అన్నాయాలు జరిగాయి.

అయితే నిర్భయ సమయంలో వెలిగినన్ని కొవ్వొత్తులు అప్పుడు వెలగలేదు. ఆ కొవ్వా

త్మల ర్యాలీల్లో పాల్వొన్నవారి ఆవేశం తర్వాత కొవ్వొత్తులంత త్వరగానూ కరిగిపోయిం

దనుకోవాలి. ఇలా బర్నింగ్ ఇష్యూల మీద ఎడాపెడా కథలు రాస్తున్న రచయితలు

AKBAR

వేగానికి మ్రాన్ఫడి దీర్ఘసుషుప్తిలోకో పర్యవసించాయి. రగిలే దృశ్యాలపై ఆబగా మసిలే న్యూస్ కెమెరాల కళ్లనే తమ అంతఃచక్షువులుగా స్వీకరించి చాలామంది కవులు కవిత్వం రాస్తున్నారు. ఇలాంటప్పుడు ఈ తరహా రచనలు ఆయా రచయితల సివిక్ గిల్ట్ ను తృప్తి పరచేందుకు తప్ప దేనికి పనికొన్నున్నాయి?

కళాకారుల పని సమస్యలకు పరిష్కారాలు వెతకటం కాదని, సమస్యలను విశ దంగా ఎత్తిచూపటం మాత్రమేనని చెహోవ్ అంటాడు. 'ఆయా కార్వరంగాలోని నిపు ణులు మాత్రమే పరిష్కరించగలిగే విషయాల్లో రచయిత వేలుపెట్టకూడదు. అతనికి అర్థంకాని విషయం జోలికి వెళ్లటం వల్ల ఏ మంచీ జరగదు' అని ఒక ఉత్తరంలో రాస్తాడు. నేటి కథకులు తమవి కాని సమస్యల్సీ, తమకు పూర్తిగా అవగాహనలేని ఐడెంటిటీల్ని తీసుకుని కథలు చెబుతున్నారు. తమ అవగాహనా లోపం వల్ల అనివా ర్యంగా వచ్చే ఖాళీల్ని అనాయాసమైన ఉదాత్తతతోనో, సెక్యులరిజం, మార్క్రిజం వంటి సైద్ధాంతిక దృక్పథాలతోనో పూడ్చేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. మానవ వ్యవస్థలు ఎంతో శ్రమించి నాగరికతకు నప్పే విధంగా కొన్ని దృక్పథాల్ని తయారుచేసుకొ న్నాయి. కానీ ఈ కథకుల విషయంలో అవి సమస్యను లోతుకెళ్లి అర్థం చేసుకొనే ్రశమను తప్పించుకొనేందుకు సాకులుగా మాత్రమే పనికొస్తున్నాయి. ఉదాహరణకి, కులమత వ్యవస్థలపై సెక్యులర్ దృక్పథం చూపే పాటి అవగాహన ఉంటే చాలు-బీఫ్ గొడవ నుంచి రోహిత్ కుటుంబంలో ఈకే్షన దాకా అన్నిటికీ జవాబులు దొరికే సినట్టే. ఎంచుకోవటానికి ఏదో ఒక పక్షం లభించేసినట్లే. ఇక పక్షాలు నిర్మారణ అయి పోయాక కథ పుట్టించటం ఎంతసేపు? నువ్వు మార్క్సిస్ట్రేవైతే రాజ్యం విలన్, నువ్వు ెసెక్యులరిస్ట్రేవైతే హిందూత్వ విలన్; ఈమధ్య మొలుచుకొస్తున్న రైటిస్ట్ కథకుల్లో ఒకడివైతే అసలు సంస్కరణే నీ విలన్ (టిపికల్గా వీరిది "అన్సీ విశ్వనాథ సాహిత్యంలోనే ఉన్నాయిష" అనే బాపతు). ఈ కథల్లో పాత్రలు కూడా ఇలాంటి ఐడి యలాజికల్ చదరంగం ఆడేందుకు పనికొచ్చే పావుల్లా మాత్రమే ఉంటాయి. చదరం గంలో పదహారు బంటులకూ ఏమాత్రం వ్యక్తిత్వాలుంటాయో ఈ పాత్రలకీ అంతే ఉంటాయి. నలుపా తెలుపా అన్న ఒక్క తేడానే వాటి వ్యక్తిత్వాల్ని నిర్ధారించేది. మరే ఛాయల్స్ ఆమోదించే డ్రపసక్తే లేదు. ఫలితంగా ఇలాంటి కథలు జరిగిన సంఘటనల్ని తిరిగి కాయితంపై ఆడిస్తూ ఒక పక్షాన్ని మంచిగానూ, మరో పక్షాన్ని చెడుగానూ తీర్మానించటానికే పనికొస్తున్నాయి. రక్షమాంసాలున్న మనుషుల జోలికెళ్తే మంచీ చెడులు అంత సులువుగా తేలేవి కావుగనుక, ఈ కథకులు భావజాలాలకే మనుషుల ముసుగేస్కి ఇరు వైపులా ఆట తామే ఆడేసి సమస్యలకు పరిష్కారాలు చెప్పేస్తు న్నారు. ఏదో చేశామన్న తృప్తిని మాత్రం పొందుతున్నారు. సామాజికస్పుహతో కొడవ టిగంటి, రావిశాస్త్రి, పతంజలి కథలు రాస్తున్నప్పుడూ దినపత్రికల్లో బర్నింగ్ ఇష్యూ లకు కొదవ లేదు. వారూ చదివి చలించే ఉంటారు. కానీ ఎప్పుడూ ఇలా కథలతో కొవ్వొత్తుల ర్యాలీలు నిర్వహించిన గుర్తు లేదు. ఒట్టి సంఘటనల్ని గాక, వాటి వెనుక సమస్యల్ని, సమస్యల్లో మనుషుల్నీ, మనుషుల్ని నడిపించిన కారణాల్నీ పట్టుకొనే ్రపయత్నం చేశారు. వ్యవస్థలో అబ్బర్డిటీ చూసినపుడల్లా 'పిలక తిరుగుడు పువ్వు' కథ గుర్తుకు రావచ్చు. వ్యవస్థపై తేలిన పైపై తెట్టునే పతంజలి కథలోకి తీసుకొని ఉంటే ఆ ప్రభావం ఉండేది కాదు.

దృక్పథాలు, నిబద్ధతల పేరిట ఇంకా దబాయింపు సెక్షన్లు అమల్లో ఉన్నాయంటే నమ్మకం కలగకపోవచ్చు. ఆమధ్య ఒక సమావేశానికి వెళ్హాల్సి వచ్చింది. తెలుగు కథావరణంలో పరపతి కండువాలున్న కొందరు బుజుర్త్ లోగ్ కలిసి యువ రచయి తల్ని పిలిచి ఎందుకు, ఏమిటి, ఎలా రాస్తున్నారో చెప్పమన్నారు. వారిలో నేను ఎడిట్ చేసిన ఒక వెబ్ప్ తికకు కథ పంపిన రచయిత కూడా ఉన్నాడు. చిన్న గమ్మత్తయిన ఆలోచనతో రాసిన ఆ కథ బాగుంటుంది. ఇప్పుడీ సమావేశంలో అతని వంతు వచ్చాక ఉన్నదున్నట్లు చెప్పుకొచ్చాడు. కొత్తల్లో కథలకు డబ్బులిస్తారని తెలిసి రాశా ననీ, తర్వాత ఎలా రాస్తే పట్రికలు వేసుకుంటున్నాయో అలా రాశాననీ, కథలు చెప్ప టంలో మజా తెలిశాకా రాసే తీరులో మార్చువచ్చిందనీ నిజాయితీగా వెలడించుకు న్నాడు. ఈ పాపానికి తర్వాత మాట్లాడిన పెద్దవాళ్లు అతడ్ని ఓ రౌండ్ దులిపొదిలే శారు. డబ్బు కోసం రాయటం నీచమనీ, అతను మార్కెట్ శక్తులకు బానిసనీ, అత నికి నిబద్ధత (అంటే మన తెలుగులో 'మార్క్రిస్టు నిబద్ధత') లేదనీ విమర్శించారు. అతను తర్వాత మైకు తీసుకుని క్షమాపణగా మున్నుందు నేర్చుకుంటానన్నాడు. నేను ఊపిరి పీల్పుకున్నాను. ఇక మీదట అతనికి చుట్టూ జీవితంలో కళ్లు చెదరగొట్టే వైవి ధ్వాన్ని ఓపిగ్గా జలెడపట్రాల్సిన బాధ తప్పింది. రోజూ న్యూస్ పేపర్ వేయించుకొంటే చాలు. ఫేస్బుక్లో ఏ ఇష్యూ టైండింగ్లో ఉందో గమనిస్తుంటే సరిపోతుంది.

🔳 మెహెర్

ఒకరు అట్నించి ఇటు వెళ్తారు ఒకరు ఇట్నించి అటు వెళ్తారు ఒకరెందుకో తనలో తాను నవ్వుకుంటారు ఒకరెందుకో తనను తాను తవ్వుకుంటారు తవ్విన దాన్నేంచేయాలో తెలియక దుమ్మెత్తి పోసుకుంటారు వాళ్ల మధ్య ఒక దీప స్తంభం శిరసెత్తి నుంచుని వుంటుంది నిఠారుగా నిశ్చలంగా మౌనంగా చుట్నూ చెట్ల ఆకులు గాలికి ఆహ్లాదంగా కదులుతుంటాయి అంతలో ఎప్పటిదో చలిగాలి గుర్తుకొచ్చి వణుకుతుంటాయి ఆకుల మధ్య కొన్ని పువ్వులు కొంచెం వికసించీ వికసించక మరికొన్ని పువ్వులు వికసించి పరిమళించి గాలిని గేలి చేసి తరువాత ఏంచేయాలో తెలియక వాడి రాలిపోతుంటాయి ARBAR వాటి మధ్యలో దీప స్తంభం ఎవరో ఎప్పుడో... దూ... రంగా ఎక్కడో మీట నొక్కితే భళ్లున వెలగడానికి సిద్ధంగా మౌనంగా ఎవరూ అటువైపు చూడరు, ఒక పుట్టబోయే పాప తప్ప **■** ಪಾವ್ಫಾರ್ಡ್ರ

సాహిత్య మణిమకుటం కేశవదాస్

మన కమ్మనైన తెలుగు భాషలో ఎన్ని సాహిత్య డ్రుక్రియలున్నాయో అన్ని డ్రుక్రియల్లోనూ అగ్రగణ్యుడు చందాల కేశవదాస్. ఖమ్మం జిల్హాలోని మారుమూల చార్మితక కుగ్రామం జక్కేపల్లివాసియైన కేశవదాస్ తొలి సినీగేయరచయితగా మ్మాతమే చాలామందికి తెలుసు. కానీ, ఆయన తెలుగు సాహితీ వినీలాకాశంలో అణగారిన వర్గం నుంచి ఉద్భవించిన 'అరుంధతీ' నక్ష్మతంలాంటి మహోన్నత సాహితీవేత్త. నాటకాల్తో తెర లేవకముందు కళాకారులు పాడుకునే నాందీగీతానికి, నేడు పత్రికారంగం వినియోగిస్తున్న 'భలే మంచి చౌక బేరం' లాంటి గొప్ప నుడులకూ ఆయనే సృష్టికర్త. తొలి తెలంగాణ భాషకు, యాసకు ఆద్వుడు. అత్వంత మ్రజూదరణ పొంది నేటికీ 'సురభి' కళాకారులచే ప్రదర్భించబడుతొన్న ఆయన నాటకం 'కనక్తార'కు 105ఏండ్లు. గురజాడ 'కన్యాశుల్కం' తర్వాత అంతగా ప్రజాదరణ పొంది, నేటికి విలువల పరంగా జీవించిన ఏకైక నాటకం 'కనక్తార' కావడం విశేషం. 20వ శతాబ్దపు తొలినాళ్ళలో వ్యవహార భాషావికాసానికి కృషి చేసిన కందుకూరి వీరేశలింగం, గిడుగు, గురజాడ వంటి సంఘసంస్కర్తల కోవలో చోటుదక్కాల్సిన ఆయనకు అంత ప్రాాచుర్యం లభించలేదు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటుతో ఆయన విశిష్టత మరింత పెరిగింది.

తొలి సినీ గేయరచయితగా చందాల కేశవదాస్ తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో పీఠం దక్కించుకున్నారు. 1931లో తొలి తెలుగు టాకీ చిత్రం 'భక్త ప్రహ్లాద'లో హిరణ్యాక్షుడు భార్య లీలావతిని కుమారుడు. ్రపహ్లాదుడికి విషం ఇచ్చి చంపమనే సన్నివేశంలో పుత్రశోకంలో తల్లి పడిన ఆవేదన ఆ పాట సారాంశం: "పరితాప భారంబు భరియింప తరమా/ కటకటనీ విధి గడువంగజాలదు/ పతి ఆజ్ఞను దాటగలనా.../ ఈ విషము నేనెటులను/ తనయుని త్రావింపగలను?/ ధర్మమును కాపాడుదునా?/ తనయుని కాపాడగలనా?" అంటూ ఆయన రాసిన పాట తొలి సినీగేయంగా గణుతికెక్కింది. అంతేకాదు కేశవదాస్ భక్త [పహ్లాద (1931,1942), సతీసక్కుబాయి (1935,1954), శ్రీకృష్ణ తులాభారం (1935, 1955, 1966), సతీఅనసూయ (1935), లంకాదహనం (1936), కనక్తార (1937, 1956), రాధాకృష్ణ (1939),

బాలరాజు (1948) తదితర సినిమాలకు సైతం పాటలు రాశారు. ్ 'శీకృష్ణతులాభారం' చిత్రంలో 'భలే మంచి చౌక బేరం', 'మీరజాలగలరా నా యానతి', 'గజ్జెలందియలు గల్లు గల్లుమన' లాంటి ఎన్నో హిట్

పాటలు ఆయన కలం నుంచి జాలువారాయి. ినిమాలకు ముందు నాటకరంగంలో సైతం చందాల కేశవదాస్ కృషి అజరామరం. ఆనాడు అగ్రగణ్యంగా ప్రదర్శించిన అనేక నాటకాల్లో కేశవదాస్ పాటలు (పేక్షకుల్సి ఉర్రూతలూగించాయి. ఆయన రాసిన కనక్తార (1911), బలిబంధనం (1935) నాటకాలు బహు ప్రజాదరణ పొందాయి. 'కన్యాశుల్కం' నాటకానికి ఇచ్చిన సాహిత్య ప్రచారం కేశవదాస్ 'కనక్తార' నాటకానికి తెలుగు సమాజం ఇవ్వలేకపోవడానికి పలు కారణాలుండవచ్చును. కాని 105ఏండ్లుగా ఇంత సినీ టెక్నాలజీ పెరిగిన ఈరోజు వరకూ అది 'సురభి' కళాసంస్థచే అవిచ్చిన్నంగా ్రపదర్శించబడడటం విశేషం. ఒకరకంగా స్ట్రీ హింసను ఎత్తిచూపి, వివక్షను ఎలుగెత్తిన తొలి ఫెమినిస్ట్ రచనగా సైతం దాన్ని తీసుకోవచ్చును. 1926లో అచ్చులోకి వచ్చిన ఈ 'కనక్తార' నాటకం 30సార్లు పునర్ముదణ పొందగలిగింది. రెండుసార్లు సినిమాగా సైతం వచ్చింది. కేశవదాస్ నాటకాల విశిష్టతని ఏ తెలుగు పీఠం గుర్తించి ్రపచారం గావించక పోవడం బాధాకరం. నాటక రచయితగానే కాక, కళాకారులు నాటకం ప్రారంభానికి ముందు తెర లోపల "పర బ్రహ్మ పరమేశ్వర - పురషోత్తమా సదానంద" అంటూ పాడుకునే ప్రార్థన గీతానికి ఆయనే కృతికర్త.

తెలుగు భాషలో తొలి తెలంగాణా యాసను అక్షరబద్ధం చేసిన అరుదైన రికార్డు సైతం కేశవదాస్కే దక్కుతుంది. చుట్టపక్కల ప్రజలు మాట్లాడే భాష, తెలంగాణా యాసను 1911లోనే తన 'కనక్తార' నాటకంలో జొప్పించాడు. ఆవిధంగా కేశవదాస్ తొలి తెలంగాణా భాష, యాసకు సైతం ఆద్వుడు కాగలడు. ఆయన నాటకాలు, సినిమాల్లో వాడిన పదాల్స్ గేయాల్స్ తెలంగాణ యాస కనిపిస్తుంది. 'మాపిటి యెళ నిన్ను సూత్తే మాలచ్చోవిగ ఉంటావే' అనే పాటలో పల్లెటూరి యాస వ్యక్తం అవుతుంది. 'భలే మంచి చౌక బేరం', 'సక్కని గుంట

రాయో నా యెంట సరస గూసుంట - పెల్రి సేసుకుంటా' అంటూ చక్కని తెలంగాణ యాసలో ఆనాడే ఆయన పాటలల్లారు. "నా వళ్ళు మంటెత్తు తాది అబ్బ/ దెబ్బ మీద నన్ను గొట్టకే' అన్న పాట అచ్చం తెలంగాణా యాసలో (పేక్షకుల్పి నవ్విస్తుంది. 'శ్రీకృష్ణ తులాభారం' సినిమాలో కేశవదాస్ రాసిన పాట: "కొట్టు కొట్టండీ కొట్టండీ బుఱ్లపగల/ జుట్మాడ లాగండి - సెవులు మెలే

య్యండి //కౌ// నారదుడంట సన్నాసి గాడంట/ దొరగారినమ్మునంట తనబాబు సొమ్మంట" అంటూ నారదునిపై జనం తిరగబడే ఈ పాటలో తెలంగాణ లోని గొల్లకూర్మల వాడుకభాషను కేశవదాస్ వినియోగించారు.

చందాల కేశవదాస్ రచనలు సేకరించడంలో పరిశోధకుడు డా.ఎం. పురుషోత్తమాచార్యులు విశేషమైన కృషిసల్సారు. 1948లో రజాకార్ల ముఠా జక్కేపల్లిలోని కేశవదాస్ ఇంటిపై దాడిచేసి దోచుకుంది. ఆ సందర్భంగా ఆయన రచనలు సైతం విధ్వంసానికి గురయ్యాయి. ఈ పరిస్థితులలో గ్రామం వదలి ఖమ్మం మకాం మార్చారు. అటు తర్వాత నాయకన్గూడెంలో అంతిమ శ్వాస విడిచారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో విద్యార్థులకు తెలిసేలా చందాల కేశవదాస్ రచనలకూ, జీవిత చర్మితకూ పార్యపుస్తకాల్లో చోటు కర్పించాలని 'తెలంగాణా రచయితల వేదిక' లాంటి అనేక సంస్థలు తీర్మానాలు చేశాయి. కనుక తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చందాల కేశవదాస్ స్ఫూర్తిని భావితరాలకు అందజేసేలా కృషి చేయాలని ఆశిద్దాం.

🔳 ఎన్. తిర్మల్

(నేడు చందాల కేశవదాస్ 140వ జయంతి. తెలంగాణ రచయితల వేదిక ఆధ్వర్యంలో సా.5.30గంటలకు హైదరాబాద్ బొగ్తులకుంటలోని తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్లో జయంతి సభ. జయధీర్ తిరుమలరావు అధ్యక్షులు, సినారె ముఖ్య అతిథి.)